

Особливо він низький при безсистемному стравлюванні пасовищ і при розвитку процесів заболочування у заплаві. Є різниця у кількості насіння бобових у ґрунтах сінокосів і пасовищ. На сінокосах їхня кількість не перевищує 50 шт./м², тоді як на пасовищах сягає до 1400 шт./м² (Зверева, 2004).

Просторовий розподіл бобових трав на луках порівняно мало вивчений. Встановлена тільки їх загальна мозаїчність розміщення. У ряді випадків вона визначається мозаїчністю ґрунтового покриву й кількістю в ґрунті ряду макро- і мікроелементів. Більш детально досліджено тільки розміщення у лучних травостоях *T. repens* (Работнов, 1981). Встановлено, що сходи *T. repens* часто приурочені до кротовин. Мозаїчність розміщення *T. repens* у лучних фітоценозах пов'язана також з його здатністю формувати клони.

Однією з причин скорочення чисельності бобових трав у лучних травостоях часто виявляється зниження кількості запилювачів (джмелів, диких бджіл, метеликів), а також нераціональне користування луками, яке полягає у перевищенні пасовищного та сінокісного навантажень, що ставить під загрозу існування всієї лучної екосистеми, у тому числі і популяцій цінних бобових лучних видів (Кирильчук, 2007).

Таким чином, саме знання біологічних особливостей бобових лучних трав дає підставу для розробки науково обґрунтованих підходів щодо раціонального користування лучними угіддями в якості пасовищ та сінокосів, що дозволить зберегти лучне біорізноманіття та повноцінну кормову базу тваринництва.

УДК 635.91.075

СУРГАН О. В.

СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ КВІТКОВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Український ринок продукції квітникарства – галузь, що швидко розвивається. Однак значного розвитку за останні десять років ми не спостерігаємо в зв'язку зі складними економічними умовами, які виникли внаслідок економічних і політичних криз 2008 та 2015 років. З 2016 року квітковий бізнес поступово почав відновлюватися, але обсяги виробництва вітчизняних квітів через економічну нестабільність значно не збільшилися.

Кліматичні умови України дозволяють вирощувати більшість квітів, які ми закупаємо за кордоном. Виробництво квіткової продукції є особливим та потребує з боку держави спеціальних програм для розвитку даного бізнесу. Квіти не є продуктом першої необхідності, вони служать естетичними засобами облагородження середовища існування людини. Квітникарством займаються як розвинуті країни, так і країни, що розвиваються. В Україні ринок продукції квітникарства невеликий за об'ємом, перспективний, але й один з трудомістких і досить складних.

Ринок квітникарства складається з вітчизняної та імпоротної продукції декоративного садівництва (живі зрізані квіти, горщикові рослини, садивний матеріал, декоративні рослини відкритого та закритого ґрунту) та переробленою продукцією (букети, квіткові композиції та ін.).

Вирощування квіткової продукції характеризується строком вступу до фази квітування, тривалістю використання насаджень, строком цвітіння, якістю продукції, урожайністю тощо. На процес вирощування квітів впливають природно-кліматичні фактори, агротехніка вирощування (використання новітніх технологій), сортові особливості кожної квіткової культури та організаційно-економічні чинники (Соломаха І., 2012).

Квіти – це особливий товар емоційного сприйняття. Останнім часом квітковий бізнес пропонує специфічні послуги. Це оформлення замовлення на виготовлення букетів або композицій в магазині, за телефоном, через інтернет-магазин. Флористи складають універсальні, тематичні, персональні або інші композиції із живих квітів, стафажу (декоративної зелені), сухоцвітів або штучних квітів. Крім того, флористи роблять за спеціальними технологіями написи на живих квітах, використовують голографічні наклейки, наносять Flower Tattoo (квіткове тату), Flower Piercing (квітковий пірсінг), створюють квіти

або букети, що світяться у темряві. За новою унікальною технологією виробництва створюють мініатюрні флеш-вкладиші, що поміщаються усередину бутонів живих квітів (Flesh Flower). Завдяки світлодіодним вкладишам квіти починають мерехтіти різними кольорами, тривалість мерехтіння – до 3 діб. Цю технологію можна використовувати в рекламних цілях, на вітринах квіткових салонів, для оформлення святкових столів у ресторанах. Також пропонують наступні квіткові послуги: троянди фен-шуй (на пелюстки троянди наносять побажання щастя і здоров'я у вигляді позитивного ієрогліфа), листівки для квітів, послуги з пакування квітів (подарункові коробки, тубуси, пакети, сумки тощо), зберігання готових композицій в спеціальних умовах, доставка квітів у зазначений час та в будь-яке місце, дистанційні привітання квітами, оформлення інтер'єру кімнатними рослинами, оформлення приміщень та залів квітами, професійний догляд за квітами, прокат квітів та квітова реклама.

Отже, функціонування українського ринку продукції квітникарства проходить в складних умовах, але має великі перспективи для свого розвитку та розквіту.

УДК 635.92

СУРГАН О. В.

ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА ПРОЦЕС ЦВІТІННЯ АЙСТРИ КИТАЙСЬКОЇ

Сільськогосподарська продукція рослинництва задовольняє потреби людини для підтримки її життєдіяльності. Але в побуті важлива й естетична складова, яка впливає на психоемоційний стан людини. Квіткові рослини мають величезний вплив на її самопочуття. Тому завжди, незалежно від статку, людина оточувала себе квітучими рослинами. Кожен рік ми спостерігаємо зміни стилю квіткового оформлення. В останній рік тенденція озеленення під зміни клімату становиться головним трендом. Входять в моду екологічні сади, в них рослини підібрані для кожного клімату, але з більшою стійкістю до екстремальних погодних умов. В озелененні також змінюється видовий склад, з'являються нові стійкі сорти квіткових рослин. Крім того до них висуваються ще й високі вимоги щодо декоративності, а саме, різноманітності забарвлення, компактності, різних за розмірами, щоб забезпечити їх використання в різних елементах квіткового оформлення, будь-то клумба, рабатка чи інше.

Однією з однорічних квіткових рослин, яка відповідає цим умовам, є айстра китайська, яку в останні роки незаслужено з квітників витіснила петунія гібридна. Але універсальність використання айстри китайської у відкритому ґрунті в квітниках та в закритому ґрунті на зріз все-таки переконає озеленювачів в найближчий час повернути до себе увагу.

Вид айстри китайської, або калістефусу китайського, налічує вже понад 4000 сортів. Селекційні роботи в Україні не припиняються з другої половини XX століття. Постійний пошук сортів з високими декоративними якостями, різними строками цвітіння, адаптованих до кліматичних умов України та стійких до захворювань, дає свої результати. До Державного Реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні внесено понад 27 сортів калістефусу китайського, з них сорти селекції Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка і Інституту садівництва НААН. В кожній кліматичній зоні України науковці проводять дослідження з агротехніки айстри за різних умов вирощування. В літературних джерелах вказується про вплив кліматичних умов регіону вирощування на декоративні ознаки айстри китайської (Левандовська С. М., 2017). Тому такого роду дослідження досить актуальні в нашій природно-кліматичній зоні.

На дослідних ділянках навчального науково-виробничого комплексу СНАУ вже декілька років проводяться роботи з сортовивчення калістефусу китайського української селекції. Ця культура може вирощуватися як розсадним, так й безрозсадним способом.

В умовах північно-східного Лісостепу України для одержання доброякісного достиглого насіння необхідно застосовувати розсадний метод вирощування айстр, при вирощуванні з декоративною метою можна застосовувати й безрозсадний спосіб.